

ció Catalana de Ràdio i Televisió, el Departament es comprometia a produir i emetre deu videoclips promocionals de novetats discogràfiques cantades íntegrament en català.

11. Arts plàstiques

Com és sabut, de la difusió dels béns mobles (les creacions plàstiques són béns mobles) se n'encarreguen els museus i les pinacoteques. Però hi ha un estadi entre que un artista plàstic crea una obra i aquesta és adquirida per un museu (i així passa, diguem, a formar part del patrimoni). Aquest capítol tracta aquest estadi: les polítiques de foment de la creació, de propiciar les condicions perquè els creadors es puguin introduir en els circuits comercials de l'art contemporani, de la difusió de llurs obres i de la seva internacionalització.

11.1 INFRAESTRUCTURA

11.1.1 *El Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya*

El Fons d'Art de la Generalitat de Catalunya va ser creat el 1983 amb el propòsit de fornir, a través de selecció i compra, una col·lecció d'obres representatives del camí seguit per l'art català contemporani. Cada any, el Servei d'Arts Plàstiques hi destinava una partida per la compra d'obres. Entre les adquisicions més importants destaca la col·lecció del galerista d'art Salvador Riera, el 1993. La Generalitat, a fi que una col·lecció d'aquesta qualitat no sortís de Catalunya, va arribar a un acord amb Riera per comprar-l'hi per 2.000 milions de pessetes, encara que estava taxada en 4.700. El Fons d'Art també ha rebut donacions, entre les quals les d'Apel·les Fenosa, de Josep Franch Clapers, Antoni Clavé, etcètera.

Més endavant, algunes d'aquestes obres han anat a parar a les col·leccions de museus com per exemple el MACBA.

11.1.2 *El Centre de Documentació Alexandre Cirici*

El Centre de Documentació Alexandre Cirici va ser creat el 1984 amb la finalitat d'aplegar el màxim nombre de dades i d'informació referent a l'art del segle XX a Catalunya i així constituir una eina de treball d'investigació per als artistes, crítics, historiadors de l'art i públic en general.

Des de la seva creació va anar recopilant informació de diverses maneres: mitjançant la recepció i la posterior catalogació de donacions —entre les quals hi ha el Fons de la Sala Parés o la biblioteca Tharrats, d'un valor extraordinari— i a través del contacte amb els mateixos artistes, galeristes, crítics d'art, etcètera. El 2003 tenia un arxiu monogràfic i temàtic compost per més de 2.500 arxivadors que contenien informació sobre uns 17.000 artistes. El 1985 rebia 79 publicacions periòdiques especialitzades, i des de 1984 elabora un recull de premsa específic. La biblioteca, el 2002, contenia 18.627 volums. Actualment està integrat al MACBA.

11.2 PROMOCIÓ CULTURAL

11.2.1 *Exposicions*

Durant els 22 anys que van del 1982 al 2003, el Departament de Cultura va organitzar centenars d'exposicions d'arts plàstiques, moltes de les quals al Centre d'Art Santa Mònica. A banda de la divisió en fitxes o itinerants, es poden classificar en dues tipologies més: d'una banda, les exposicions que ha organitzat exclusivament el Servei d'Arts Plàstiques; de l'altra, les exposicions que el Servei ha organitzat conjuntament amb altres institucions o en què només hi ha col·laborat.

El primer grup és, sens dubte, el més nombrós de tots. Alhora, es pot subdividir en mostres ubicades a dependències pertanyents al Departament de Cultura i mostres ubicades a dependències alienes al

Departament. Fins al 1988, any en què s'inaugurà el Centre d'Art Santa Mònica, la majoria de les exposicions eren itinerants o s'allotjaven en instal·lacions d'altres institucions, per bé que també se n'organitzessin al Palau Moja, per exemple. La itinerància, a més a més, feia visible la descentralització. «Dalí i els llibres», de 1981, o «Poesia Visual Catalana», del 2000, en són dos exemples.

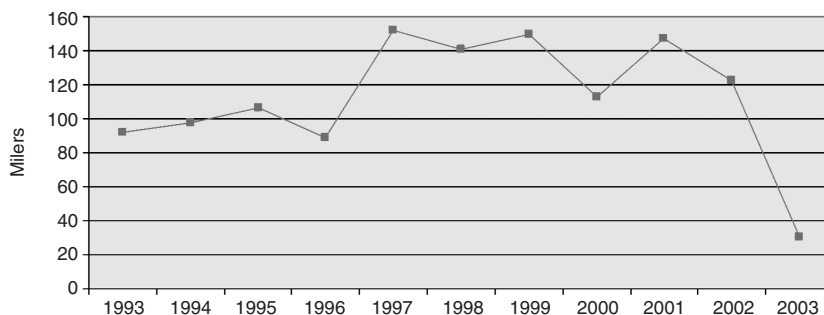
Pel que fa a les exposicions organitzades conjuntament amb altres institucions o entitats, el nombre és també força elevat: més d'un centenar.

11.2.2 Centres d'Art

El Centre d'Art Santa Mònica és l'espai per a grans exposicions d'arts plàstiques contemporànies, de creació actual, que va crear el Departament de Cultura. Tal i com ja hem apuntat, el Santa Mònica no és un Museu, no es tracta d'un dipòsit d'obres d'Art Contemporani (aquesta és una competència del MACBA). Se'l va inaugurar el maig de 1989, amb la mostra «Surrealisme a Catalunya, 1924-1936». Fins al 1993 va allotjar un centenar llarg d'exposicions i el visitaren més d'un milió de persones. El 1997 obrí una nova instal·lació, l'Espai Vídeo, destinat a la projecció d'obres d'art en aquest format.

El fet que el 2003 només hi acudissin 30.000 ciutadans es deu a unes obres de rehabilitació de l'edifici que impediren el funcionament

Visitants al Centre d'Art Santa Mònica (1993-2003)

habitual del centre. El 3 d'octubre de s'obrí de nou i inicià una nova etapa en què les activitats complementàries de les exposicions prengueren protagonisme.

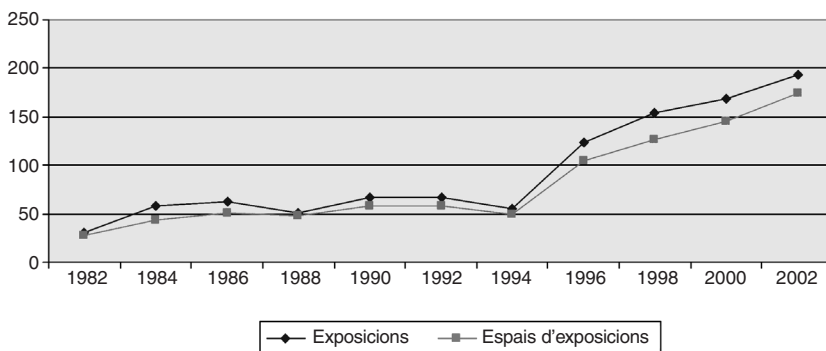
A les comarques, el 2002 el Departament va posar en marxa el Pla de Centres d'Art. Aquest pla preveia una xarxa de centres d'art amb infraestructures a Lleida, Tarragona, Girona, Manresa i a una ciutat de les Terres de l'Ebre. La Generalitat havia d'aportar 300.000 euros per a la construcció o rehabilitació de cada equipament.

La Primavera Fotogràfica

El 1982, un grup de professionals i galeristes tingueren la iniciativa d'organitzar una magna exposició de fotografia semblant al Mois de Photographie de París o a les mostres de foto organitzades dins el marc de la Biennal de Venècia. El Departament la recollí i el resultat en va ser la primera edició de la Primavera Fotogràfica, de manera que la mostra va esdevenir tot un conjunt d'activitats (amb un cicle a la Fil·moteca, unes converses) que tenien la fotografia com a eix vertebrador.

Es va celebrar cada dos anys, entre els mesos de febrer i maig. Encara que la gran majoria d'exposicions fossin a Barcelona, durant els primers vint anys de la Primavera s'havien organitzat mostres a 63 mu-

Primavera Fotogràfica (1982-2002)

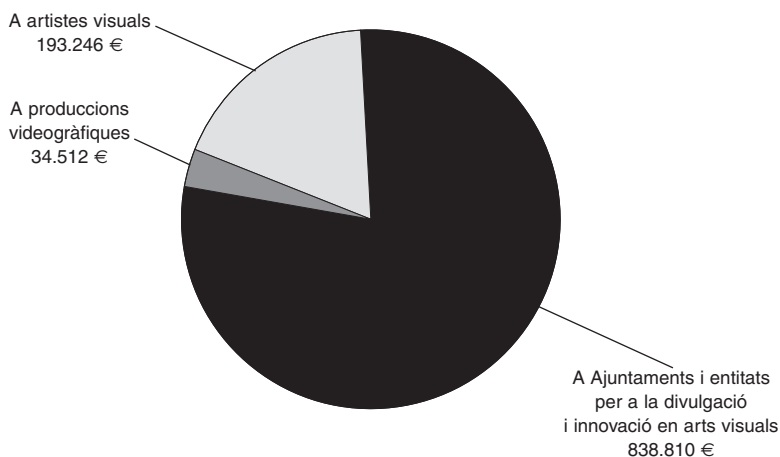
nicipis de 25 comarques diferents. La Primavera fotogràfica ha anat creixent progressivament fins a convertir-se en un gran esdeveniment. S'ha passat de les 30 mostres a 27 espais diferents que s'organitzaren en la primera edició a les 194 en 175 espais de l'edició de 2002.

11.3 AJUTS I SUBVENCIONS

Des de 1982, el Servei d'Arts Plàstiques disposava d'un programa d'ajuts i subvencions a persones físiques, entitats, empreses, ajuntaments, etc., que va tenir per objecte contribuir a la consecució dels fins del mateix Servei: encoratjar la creació plàstica i promoure'n la seva difusió. Les úniques dues línies de subvencions que es van mantenir ininterrompudament entre 1982 i el 2003 van ser les beques a artistes i estudiosos de l'art i les subvencions a entitats per a l'organització d'exposicions.

Les primera convocatòria de beques a persones físiques data del 1982. Se'n concediren 15 a artistes joves per un import de 2.550.000 pessetes i 23 per a projectes de noves creacions —experimentació artística— per un import de 2.950.000 pessetes. Les subvencions per a

Ajuts a les arts plàstiques i visuals (2002)

l'organització d'exposicions es van atorgar a tota classe d'entitats: Ajuntaments, entitats sense finalitat de lucre, centres culturals, etcètera. Establertes el 1982, els primers anys oscil·laren entre els 5 i 7 milions de pessetes en import total executat; a partir de 1987 ja no baixaren dels 10 milions. El 2002 s'atorgaren 357.400 euros a entitats d'arts plàstiques, i el 2003, 729.400 per a activitats d'arts visuals.

Una altra línia que va tenir continuïtat des que es va establir és la subvenció a projectes de videocreació, el 1997. Convocada ininterrompudament, s'hi han destinat sempre 5 milions de pessetes.

A banda d'aquestes, també s'han atorgat ajuts per a la celebració de cursets i actes monogràfics relacionats amb les arts visuals, a la premsa especialitzada, subvencions per a inversions en centres d'art, etcètera. A banda d'aquestes línies, en el capítol de subvencions també s'hi inclouen els ajuts a la Fundació Miró, a la Fundació Tàpies, les inversions per al Fons d'Art.

12. Cinema

Abans de res, per entendre les polítiques cinematogràfiques de la Generalitat, cal recordar el debat que es va suscitar en el si del mateix Govern quan es van crear els diferents departaments i s'hi assignaren les respectives competències. El servei de cinematografia havia de formar part de la conselleria d'Indústria o de la de Cultura? La qüestió no és vana. El 1982, el cinema mogué a Catalunya més de 5.000 milions de les antigues pessetes, mentre que el pressupost de tot el Departament de Cultura va pujar només fins a poc més de 3.250 milions. El centenar de minuts que dura un llargmetratge convencional suposen una feina i una despesa enorme. Entre l'escriptura del guió i l'exhibició en una sala comercial hi ha un procés similar al de qualsevol indústria —hi participen tot un conjunt d'empreses— que té per finalitat l'elaboració d'un producte artístic. Finalment, com és sabut, es va primar la dimensió artística i el Servei de Cinematografia es va incorporar a l'estructura del Departament de Cultura.